Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere og forkorte indsendte tekster. Kronik-forslag bør højst være på 8000 tegn inklusiv mellemrum (1250 ord). Øvrige debatindlæg bør være mellem 3000 og 5000 tegn og læserbreve på højst 2000 tegn. Weekendavisen påtager sig ikke ansvar for indsendte tekster. E-mail sendes til opinion@weekendavisen.dk.

varen er lavet, under hvilke arbejdsforhold, hvilke ressourcer der er forbrugt og hvad det har kostet miljømæssigt. Det er derfor også fristende at lytte og anerkende Schoubyes kalkule, da vi så kan fortsætte forureningen med ro i sjælen.

Jeg ønsker et opgør med hele præmissen for kalkulen, nemlig at alle arbejdspladser er et gode for samfundet, og at Danmarks internationale konkurrenceevne under ingen omstændigheder må svækkes. For det er frygten for at miste, der holder os fra at lave fuldt bæredygtige løsninger, så vi kan undgå at gamble med naturens gang.

Der er heller ikke uendelige mængder kul. På et eller andet tidspunkt må menneskeheden finde bæredygtige energiformer. Danmark er et ressourcerigt samfund, så det er mig en gåde, hvorfor nogle ønsker at vente med omstillingen af energiforsyningen og heller ikke kan se, hvad sådan et forspring ellers kan bibringe. Kort sagt, vi kan tage udfordringen op nu eller give den videre til fremtidige generationer, som måske har bedre vilkår end os, måske dårligere. De vil bare ikke længere have den luksus at kunne udskyde problemet.

Ny energi II

Bent Tholander, civilingeniør.
Vintappervej 18, 2800 Lyngby

Peter Schoubye opgør i WA 28. oktober omkostningerne for at omstille de danske kraftværker fra kul til fyring med træpiller. Fældning af regnskov, som rummer mange fotogene dyr, kan vække hele følelsesregisteret, medens skovfældning i Østeuropa ikke medfører et rynket øjenbryn. Forudsætningen for træpillernes CO2 neutralitet bygger på, at fældet skov genplantes. Om det er tilfældet, beskæftigede Klimakommissionen sig ikke med i dens iver for at fremkomme med politisk korrekte input før klimatopmødet i København.

Går man ind i den omfattende tekniske rapport, som ligger bag Klimakommissionens præsentationsrapport, må man undre sig over den skråsikkerhed, der udvises, når det hævdes, at Danmark kan gøre sig uafhængig af fossile brændsler uden tab af konkurrencedygtighed. Ombygning af velfungerende kraftværker til fyring med træpiller er komisk, set i et internationalt perspektiv.

Det Internationale Energi Agentur skønner, at verdens kulproduktion vil øges med cirka 20 procent over de næste 25 år. Alene Kina vil øge sin kulfyrede energiproduktion med en kapacitet, som er større end den nuværende samlede kapacitet i Japan, USA og EU tilsammen. Kun EU har bundet sig til CO2 reduktioner. De store udviklingslande vægter økonomisk vækst højere, og USA vil ikke indgå bindende aftaler, hvis u-landene ikke er med. Det er rimeligt, at et rigt EU sætter et godt eksempel, men det er vel også rimeligt, at omkostningerne måles op mod effekten. Det er i global sammenhæng meningsløst, når lille Danmark vil gå endnu længere end EU. Det er godt at ville det gode. De gode politikere er desværre gode for vores penge.

I spil

Hans Houmøller
Pilely 1, 2610 Rødovre

Kan vi ikke snart slippe for Jersild og alle de andre hetzende journalister og give dem et andet arbejde, så vi måske kunne få regeringen i gang med dens kæmpe svære arbejde: at rydde op efter ti års VKO-misregimente? Hvis man bør gå efter bolden og ikke kvinden, må bolden alt andet lige først komme i spil, før man kan gå efter den.

Kongehuset

Nicolai Sennels, psykolog
c/o Hougaardsvej 29, 8220 Brabrand

Kongehusets eksistens er igen til debat. Men det er sundt for et samfund at have en kongefamilie på toppen af pyramiden. Det gør, at vi almindelige borgere kan forholde os til samfundets spidser, på godt og ondt. Det kan vi ikke, hvis vi erstatter kongehuset med en præsident, der udsteder løfter og er politisk korrekt for at blive genvalgt. Kongehuset øger befolkningens identifikation med staten og mindsker fremmedgørelsen over for magthaverne.

Sparsommelighed I

Lars Nielsen, civilingeniør
Kastanievej 17, Dronninglund

Så skete det. EU fandt en løsning på gældskrisen, som består i, at alle medlemmer af EU bliver ligesom tyskerne. Flittige og sparsommelige med kronisk overskud på betalingsbalancen. Problemet er bare, at hvis alle EU-lande skal have kronisk overskud på betalingsbalancen, så skal resten af verden have kronisk underskud, og så ender det med, at de skal have gældssanering, fordi de ikke kan betale deres gæld til EU.

Derfor er der kun én holdbar løsning på gældskrisen, og det er, at tyskerne (og japanerne og kineserne) lærer at bruge alle de penge, de tjener (og lidt til), sådan at de gældsplagede lande kan eksportere sig ud af krisen. Så ville det samtidig være en lettelse, hvis danske journalister lærte, at Tysklands (og Kinas og Japans) overskud ikke skyldes deres konkurrenceevne, men derimod, at de bruger mindre, end de producerer. Stor konkurrenceevne viser sig ved, at et land har fuld beskæftigelse, men det kan udmærket godt kombineres med, at borgerne bruger mere end de tjener, således at landet får underskud på betalingsbalancen.

Sparsommelighed II

Palle Windfeldt, musiker/komponist
Tryggevældevej 146, 2700 Brønshøj

Europa er gået konkurs, og det første, vi begynder at håbe på, er, at Kina kommer som en anden supermand og redder os ud af problemerne. For lidt siden troede Thor Pedersen og mange med ham, at vi kunne købe hele verden, og at Stein Bagger var guds gave til danmarks økonomi. Det var der ikke meget hold i, og igen igen oplevede vi en krise funderet på grådighed og arrogance.

Hvordan kan vi vide, at Kina ikke er den næste store boble og hvorfor tror og håber vi hele tiden på, at noget udefra kommer og hjælper os, når det er oplagt, at den eneste løsning er, at vi alle sammen, hver og en, må tage vare på vores økonomi og sørge for, at der er balance mellem udgifter og indtægter.

Rent sprogligt

Lisbet Crone Jensen, cand.mag.
Lemnosvej 3b, 2300 København S

WAs kulturredaktør og korrekturlæsere synes at have mistet al sproglig modstandsdygtighed, når de fortsat vælger at trykke Søren Staal Balslevs ulæselige analyser uden at redigere dem i nævneværdigt omfang. Det er så absolut prisværdigt, at WA ikke har berøringsangst over for tv-mediet og populærkulturen. Dog må det dog kunne lade sig gøre at finde en skribent, som har noget relevant at sige om emnet, og som kan gøre det på en velskrevet, logisk – og meget gerne morsom – måde, uden at ordene driver lummert ned ad siderne.

Det skal understreges, at denne kritik af Søren Staal Balslev ikke er af den slags, der har rod i janteloven, og som han forsøgte at imødegå med et forsvar for sin quasi-seksuelle og barokke omgang med sproget, den kækt ironiske metakritik »Patospludder« i WA den 20. september. Det er heller ikke et spørgsmål om stil. Tag Lars Bukdahl: Om hans stil kan man mene, hvad man vil (og det er der med rette mange, der gør), men selv hans hårdeste kritikere må medgive, at han kan et eller andet.

Nej, det handler i bund og grund om sproglig sans, for det samme kan ikke siges om Søren Staal Balslevs miskmask af pseudoakademisk ordgejl, sjovt talesprog og klichéfyldte faste vendinger (som oven i købet i mange tilfælde bruges forkert). Indtrykket er, at Søren Staal Balslevs postulerede sprogekvilibrisme ikke udspringer af en ægte kærlighed til sproget eller af nogen virkelig sans for ironi og det barokke, men nok nærmere af en lyst til at se sig selv bredt ud over så mange avissider som muligt.

Som læser af Søren Staal Balslevs artikler kommer man med på en ufrivillig kigger til en sproglig masturbation af hidtil usete dimensioner. Og det bør da kunne gøres bedre. I det mindste i WA, som, hvad journalistisk og sprogligt niveau angår, gerne vil kendes som en af landets bedste aviser.

Parcelhuset

Jonas Møller, cand.mag.
konsulent i Dansk Byggeri
Olaf Lind, arkitekt, skribent

I WA i sidste uge skriver Pernille Stensgaard en artikel om sociologen Jørgen Øllgaards bog *Paradisvænget. Småborgeren og det småborgerlige*. Bogen placerer i al almindelighed nutidens danske småborgerlighed i parcelhuskvartererne. Herom skriver Jørgen Øllgaard blandt andet: »Beboernes omverdensblik går ikke længere, end hvad de kan se fra udestuen: Græsplænen, ligusterhækken, carporten med bil og måske et lille kig ud på villavejen.« Jørgen Øllgaard hævder at have eneret på nyheden ved denne observation, og det reagerer Pernille Stensgaard naturligt nok på: »Er sagen ikke tværtimod, at parcelhusfolket altid gennemhegles for præcis det samme? De bliver det igen i *Paradisvænget*.«

Anledningen til dette indlæg er, at Pernille Stensgaard flere steder i artiklen refererer til bogen *Bag hækken*, der blev udgivet 1996 skrevet af undertegnede to forfattere, og at hun tager bogen til indtægt for Jørgen Øllgaards bombastiske synspunkter om parcelhusbeboere og småborgerlighed. Men her tager Pernille Stensgaard grundigt fejl. Tværtimod var *Bag hækken* det første eksempel på en seriøs beskrivelse af parcelhusets historie, økonomi, arkitektur, kultur og teknik – »måske fordi, at fagfolk ikke har syntes, at det er fint at beskæftige sig med et område, der også rummer så mange trivialiteter,« som der står i forordet.

Pernille Stensgaard citerer et sted i *Bag hækken* om, at parcelhuset fortæller »ingenting om oprør, eksperimenter, vilde fantasier, alt det der går ud over det normale, (...)« men fortsættelsen mangler: »(...) selvom huset uden tvivl er ramme om alt muligt, som er 'unormalt'. Parcelhusets ubevidste eller ufrivillige udtryk kommer næppe bag på parcelhusfolket. De fleste vil sikkert gerne stå ved, at huset – udover at være et investeringsobjekt – er eller har været en behageligt anonym ramme om familielivet.« Den samlede passage kan altså på ingen måde tolkes som en beskyldning om småborgerlighed. I øvrigt forekommer ordet småborgerlighed ikke i bogen *Bag hækken*.

Kronik. Terrorangrebet i Norge gav resten af verden mulighed for at få indblik i en særegen freds- og forsoningskultur, og herhjemme har det ikke skortet på ros til Stoltenberg. Lad os omsætte klapsalverne til reel nytænkning inden for dansk retspolitik og indføre et lignende fokus på genoprettelse og dialog fremfor straf og eksklusion.

Offerets behov skal være i centrum

Af IDA HELENE ASMUSSEN

I det nye regeringsgrundlag skriver S, SF og R, at retspolitikken de sidste ti år har manglet nytænkning. I samme moment fremlægger regeringen sine planer, hvor det er meget svært at få øje på retspolitisk nytænkning. I Norge har man flyttet fokus fra straf og eksklusion til genoprettelse og dialog mellem de berørte. Kan vi lade os inspirere af det?

I Norge og flere andre lande har man opnået gode resultater med en fundamentalt anden tilgang til kriminalitet, end vi kender herhjemme. Inden for genoprettende ret er politi, anklager, advokater og dommer erstattet af en procesansvarlig, der sætter offer og gerningsperson i centrum. Processen fokuserer på offerets konkrete behov og gerningspersonens mulighed for selv at påtage sig ansvaret for handlingens skadevirkninger; for eksempel ved at reparere eller erstatte eventuelt ødelagt, påtage sig arbejdsforpligtelser med videre. Kun hvis det ikke er muligt for parterne at finde en tilfredsstillende løsning, eller gerningspersonen ikke overholder aftalen, overføres sagen til retssystemet, som vi kender det.

Genoprettende ret er blevet anbefalet af Europarådet, FN og EU, og det skal ses i lyset af, at meget tyder på, at disse tiltag i højere grad end traditionel straffeproces imødekommer de involverede parters behov, virker tilbagefaldsreducerende på gerningspersonen og besparende for retssystemet. I Danmark har vi med konfliktråd (møder mellem offer og gerningsperson) taget et første skridt i retning af genoprettende ret, men set i forhold til lande som for eksempel Norge, Holland, England og USA halter vi stadig langt bagefter. I Danmark har vi nemlig ikke åbnet mulighed for, at en forsonende dialog og aftale i konfliktråd kan erstatte en straffesag ved retten. Så uanset om der er tale om en harmløs handling, og at det er mod parternes ønske, skal parterne altså gennem en strafferetsprocedure.

Lad mig give et eksempel fra et konfliktråd i Danmark. En 15-årig havde under pres fra nogle venner begået indbrud. Det var først, da han sad dér ansigt til ansigt med et menneske, der fortalte, at hun havde været nødt til at flytte for at kunne sove roligt igen, at han forstod omfanget af sin forbrydelse. Omvendt fik offeret mulighed for at se, at det ikke var en stor, »farlig« mand, der havde været i hendes soveværelse, men en lille fyr, der i øvrigt kunne fortælle, at han var vendt om på stedet, hvis hun havde været hjemme.

Skal denne unge mand, der ikke før havde begået ulovligheder, som tydeligvis angrede og gerne ville genoprette offeret økonomisk, partout have plettet straffeattesten og dermed være forhindret i at få den læreplads, han skulle til at søge? Svaret er ja – i hvert fald hvis indbruddet er begået i Danmark.

Der er naturligvis ofre, der ikke ønsker at møde deres gerningsmænd. Og der er gerningsmænd, der er psykisk syge eller ikke har den nødvendige empati til at kunne deltage i sådanne processer. I så fald er den genoprettende proces ikke egnet. Det handler om at give dialogen mellem parterne en chance, hvis grundlaget for en dialog er til stede.

I Norge har man gennem en længere årrække tilbudt dialog mellem offer og gerningsmand, og i mindre alvorlige straffesager kan en aftale mellem parterne træde i stedet for en traditionel straffeproces. Jeg har for eksempel fulgt en sag med en gruppe unge mænd, der i fuldskab havde hærget en families slægtsgård og samlingssted gennem flere generationer. Mod slutningen af mødet indgik parterne aftale om, at de unge mænd skulle male og gøre slægtsgården ren igen samt betale et beløb svarende til værdien af de ting og møbler, der ikke kunne repareres. Da jeg efterfølgende spurgte ejeren af huset, hvordan hun havde det med, at de unge mænd ikke ville blive straffet, kiggede hun vantro på mig og sagde: »Hvad skulle det hjælpe?« Det kunne jeg ikke svare på, så jeg mumlede noget i retning af, at de unge ville være blevet straffet i Danmark.

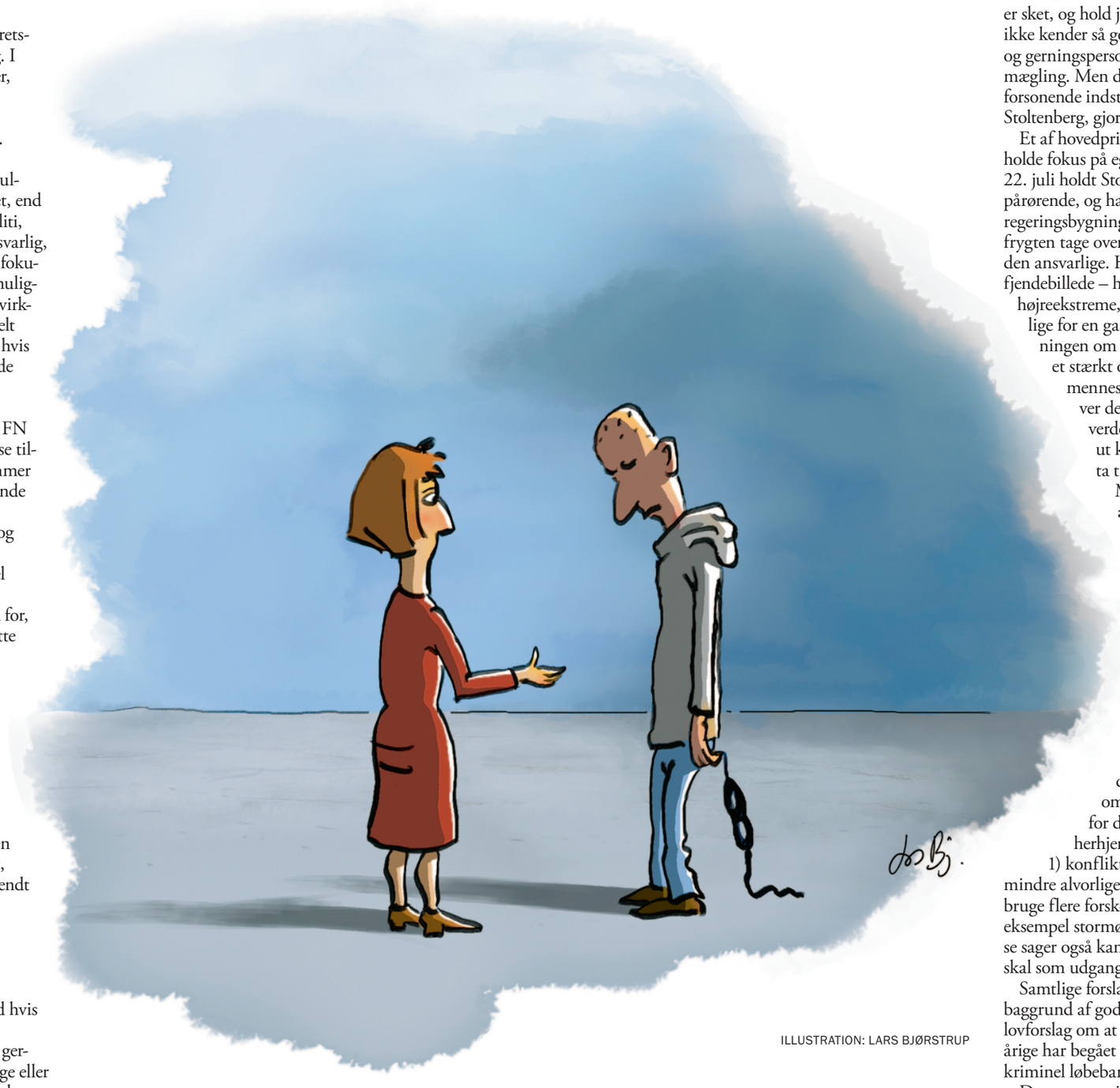

ILLUSTRATION: LARS BJØRSTRUP

Prioriteringen af dialog mellem parterne, før retssystemet tager over, gennemsyrer i det hele taget norsk lovgivning. Således er hovedreglen uden for det strafferetlige område, at myndighederne kun træffer afgørelse, hvis parterne har deltaget i en mægling i det såkaldte forliksråd. Det er for eksempel også sådan, at forældre til børn under 16 år er forpligtede til at deltage ved et mæglingsmøde, hvis de ønsker separation eller skilsmisse. Formålet er at give parterne mulighed for at indgå en aftale om forældreansvar, samværsret og barnets bopæl. I Norge er dialogen er altså ikke noget, man kan vælge til eller fra.

Derfor er det heller ikke tilfældigt, at det netop var Norge, der i dagene efter den 22. juli viste verden en anderledes måde at håndtere et terrorangreb på. Nogle af Stoltenbergs første ord til det norske folk var: »I skal tale med hinanden om det, der er sket, og hold jer ikke tilbage fra at tage kontakt til folk, I ikke kender så godt.« Den 22. juli er på grund af sagens alvor og gerningspersonens indstilling til forbrydelsen ikke egnet til mægling. Men derfor kan man som offer alligevel indtage en forsonende indstilling, og det var det, ofrenes officielle ansigt, Stoltenberg, gjorde.

Et af hovedprincipperne inden for mægling handler om at holde fokus på egne oplevelser og følelser. I tiden efter den 22. juli holdt Stoltenberg et stramt fokus på omsorg for de pårørende, og hans korte kommentar, da bombningen af regeringsbygningen havde fundet sted, var: »Vi må ikke lade frygten tage over.« Han dvælede hverken ved gerningen eller den ansvarlige. Han samlede ikke befolkningen om et fælles fjendebillede – hverken i form af gerningsmanden eller de højreekstreme, som herhjemme straks blev gjort medansvarlige for en gal mands værk – men samlede i stedet befolkningen om fællesskabet og troen på, at nordmændene er et stærkt og handlende folk: »Ondskap kan drebe et menneske, men aldri besejre et helt folk. I kveld skriver det norske folk historie. Med det sterkeste av alle verdens våpen, det frie ord og demokrati, staker vi ut kursen for Norge etter 22. juli 2011... Vi skal ta tryggheten tilbake!«

Meget tyder på, at hans insisteren lykkedes. En afstemning kun fem dage efter terrorangrebet med 100.000 deltagere på facebook viste, at næsten 80 procent af nordmændene ikke ville indføre dødsstraf for at straffe den terroransvarlige. Det er en usædvanlig lille blodtørst i betragtning af det høje antal dræbte, og den måde likvideringen af børn og unge foregik på. Norge synes med andre ord at holde fast i sin integritet som et anstændigt retssamfund.

Terrorangrebet i Norge gav resten af verden mulighed for at få indblik i en særegen freds- og forsoningskultur, og herhjemme har det ikke skortet på ros til Stoltenberg, så lad os omsætte klapsalverne til reel nytænkning inden for dansk retspolitik. Mine forslag til, hvordan vi herhjemme kan bevæge os mod genoprettende ret er: 1) konfliktråd skal kunne træde i stedet for straf i mindre alvorlige sager, 2) mæglerne skal uddannes, så de kan bruge flere forskellige metoder inden for genoprettende ret, for eksempel stormøder, så bandekonflikter og lignende komplekse sager også kan behandles i konfliktråd, og 3) civile sager skal som udgangspunkt starte med et forligsmøde.

Samtlige forslag er for længst iværksat i Norge, og på baggrund af gode resultater behandles i skrivende stund et lovforslag om at anvende genoprettende metoder, når 15–18-årige har begået alvorlig kriminalitet og ønsker at stoppe en kriminel løbebane.

Det nye regeringsgrundlag, »Et Danmark, der står sammen«, er fyldt med visioner om mangfoldighed, respekt for hinanden, samarbejde mellem mennesker og så videre. Lad os indrette retssystemet, så det reelt behandler mennesker med respekt for hinanden, for samarbejdet og mangfoldigheden – og lade disse værdier komme før en passiv overdragelse af ansvaret for konflikter til advokater, dommere og juridiske myndigheder.

Ida Helene Asmussen (f. 1972) er Ph.d.-stipendiat ved Juridisk Fakultet på Københavns Universitet.

LAYOUT: ANDREAS PERETTI KORREKTUR: FLEMMING GERTZ